

زکری فاستر

دکتری تاریخ از دانشگاه پرینستون، پژوهشگر در مسائل فلسطین.

حماس و تلاش‌های ناکام برای برقراری صلح

چطور حماس از خیریه‌ای اسلامی به دشمن اول اسرائیل تبدیل شد؟

را تجربه کرده‌اند، ۵۱ درصد از آن‌ها مورد ضرب و شتم و یا آزار جسمی قرار گرفته‌اند، ۵۶ درصد در ایست بازرسی‌های نظامی اسرائیلی مورد آزار و اذیت قرار گرفته‌اند، دارایی‌ها یا زمین‌های ۲۳ درصدشان توسط اسرائیلی‌ها مصادره شده است و خانه‌های ۱۸ درصد تخریب یا پلمپ شده است.

سپس در سال ۱۹۸۷ یک راننده کامیون اسرائیلی ۴ شهروند غزه‌ای را کشت و فلسطینیان در قیامی آشکار، که انتفاضه اول نام گرفت، اعتراض خود را آغاز کردند. برای مدت چهار سال اغلب فلسطینیان مشغول مقاومت غیرخشونت‌آمیز بودند؛ در قالب اعتراض، اعتصاب، تحریم، و کودکان بدنام سنگ‌انداز. در پاسخ [به این اقدامات]، اسرائیل ۱۴۲ فلسطینی را در غزه کشت و بدون اینکه حتی یک نفر تلفات داشته باشد قیام را به طرز وحشیانه‌ای سرکوب کرد.

نگاهی دقیق‌تر به تاریخچه حماس نشان می‌دهد که این گروه در سال‌های ۱۹۸۸، ۲۰۰۶، ۲۰۰۸، ۲۰۱۲ و ۲۰۱۷ به دنبال آتش بس بوده است.

اگرچه این خشونت وحشتناک و ناعادلانه خشم رهبران خیریه اسلامی را برانگیخت، اما برخی از آن‌ها در ابتدا به دنبال راه‌حلی دیپلماتیک بودند. در اول ژوئن ۱۹۸۸، دوماه قبل از تصویب منشور ۱۹۸۸ که حماس در آن خواستار نابودی اسرائیل شده بود، محمود الزهار، رهبر حماس، پیشنهاد صلحی را به اسحاق رابین، وزیر دفاع وقت اسرائیل، ارائه کرد. اگر اسرائیل خواستار صلح بود باید از سرزمین‌های اشغالی عقب‌نشینی می‌کرد، اسرای فلسطینی را آزاد می‌کرد، حقوق فلسطینی‌ها را احیای می‌کرد و به فلسطینی‌ها اجازه

در آگوست سال ۱۹۸۸ حماس اعلام کرد هدفش نابودی اسرائیل است. از آن زمان تاکنون این سازمان مسئولیت ده‌ها حمله را، که منجر به کشته شدن صدها اسرائیلی شده، بر عهده گرفته است. سپس در ۱۷ اکتبر سال ۲۰۲۳ حماس ۱۳۰۰ اسرائیلی را کشت. این فجیع‌ترین اقدام خشونت‌آمیز حماس تا به امروز بود. این تاریخ حماس به روایت سی‌ان‌ان و فاکس نیوز است. اما حماس جنبه فراموش‌شده دیگری نیز دارد، پیشینه‌ای از انجام کارهای خیر و کوشش برای صلح و آشتی.

تا پیش از آگوست سال ۱۹۸۸ حماس یک گروه نظامی نبود، بلکه یک خیریه اسلامی بود. این گروه خدمات اجتماعی ارائه می‌داد، برای جوانان برنامه‌های آموزشی و ورزشی تدارک می‌دید و درمانگاه‌ها و پرورشگاه‌هایی را اداره می‌کرد. به همین دلیل است که اسرائیل تا اوایل دهه ۱۹۸۰ به صورت مادی و معنوی از این سازمان حمایت می‌کرد. رهبران سیاسی اسرائیل در آن زمان باور داشتند که تقویت اسلام‌گرایانی که سیاسی و خشونت‌طلب نیستند سکولارهای خشن و انقلابی را که نماینده سازمان آزادی‌بخش فلسطین هستند تضعیف خواهد کرد. این گروه محافظ برای دهه‌ها بر سیاست‌های فلسطینیان در تبعید چیره بود، اما در اواخر دهه ۱۹۸۰ اشغال کرانه باختری و غزه توسط اسرائیل به طور ظالمانه‌ای افزایش یافت. از سال ۱۹۶۷ تا ۱۹۸۷ اسرائیل به طور میانگین هر سال ۳۲ فلسطینی را در اراضی فلسطین اشغالی کشته و همچنین فلسطینیان را از آزادی تحرک، آزادی بیان و ابتدایی‌ترین حقوق مالکیت محروم کرده است. در نظرسنجی سال ۱۹۸۶، ۴۸ درصد از خانواده‌های فلسطینی در سرزمین اشغالی گزارش دادند که دستگیری سیاسی

زهرا محمدی

مترجم فارغ‌التحصیل رشته حقوق از دانشگاه شهید بهشتی، دانشجوی ارشد فلسفه غرب دانشگاه تهران، پژوهشگر حوزه فلسفه سیاسی